HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a cincea)

10 decembrie 2009 *

În cauza T-195/08,

Antwerpse Bouwwerken NV, cu sediul în Anvers (Belgia), reprezentată inițial de J. Verbist și D. de Keuster și ulterior de J. Verbist, B. van de Walle de Ghelcke și A. Vandervennet, avocați,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de domnul E. Manhaeve, în calitate de agent, asistat de M. Gelders, avocat,

pârâtă,

având ca obiect, pe de o parte, o cerere de anulare a deciziei Comisiei de respingere a ofertei prezentate de reclamantă în cadrul unei cereri de ofertă restrânse privind construirea unei săli pentru producerea de materiale de referință pe terenul aparținând

* Limba de procedură: olandeza.

Institut des matériaux et mesures de référence din Geel (Belgia) și de atribuire a contractului de achiziții publice unui alt candidat și, pe de altă parte, o cerere de reparare a prejudiciului pe care reclamanta pretinde că l-a suferit din cauza aceleiași decizii a Comisiei,

TRIBUNALUL (Camera a cincea),

compus din domnii M. Vilaras (raportor), președinte, M. Prek și V. M. Ciucă, judecători,

grefier: domnul J. Plingers, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 10 iunie 2009,

pronunță prezenta

Hotărâre

Cadrul juridic

1 Articolul 27 alineatul (1), articolul 89 alineatul (1), articolul 91 alineatul (1), articolul 99, articolul 100 alineatul (2) și articolul 101 din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului din 25 iunie 2002 privind regulamentul financiar aplicabil bugetului general al Comunităților Europene (JO L 248, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 3,

p. 198), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1995/2006 al Consiliului din 13 decembrie 2006 (JO L 390, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 7, p. 137) (denumit în continuare „regulamentul financiar"), prevăd:

„*Articolul 27*

(1) Creditele bugetare se utilizează în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare, adică în conformitate cu principiile economiei, eficienței și eficacității […]

Articolul 89

(1) Toate contractele de achiziții publice finanțate integral sau parțial din buget respectă principiile transparenței, proporționalității, tratamentului egal și nediscriminării […]

Articolul 91

(1) Procedurile de achiziții publice iau una din următoarele forme:

(a) licitație deschisă;

(b) licitație restrânsă;

(c) concursul;

(d) licitație negociată

(e) dialogul competitiv.

[…]

Articolul 99

În timpul derulării procedurii de achiziționare, toate contactele dintre autoritatea contractantă și candidați sau ofertanți trebuie să îndeplinească acele condiții care garantează transparența și tratamentul egal. Aceste contacte nu pot conduce la modificarea condițiilor contractului și nici a termenilor prevăzuți în oferta inițială […]

Articolul 100

[…]

(2) Autoritatea contractantă notifică tuturor candidaților sau ofertanților ale căror candidaturi sau oferte au fost respinse motivele pe care s-a întemeiat această decizie și comunică tuturor ofertanților ale căror oferte sunt admisibile și care au depus o cerere scrisă caracteristicile și avantajele relative ale ofertei reținute, precum și numele ofertantului căruia îi este atribuit contractul.

Cu toate acestea, se impune a nu divulga anumite detalii în cazul în care dezvăluirea acestora ar împiedica aplicarea legii, ar fi contrară interesului public sau ar dăuna intereselor legitime de afaceri ale întreprinderilor publice sau private sau ar putea denatura concurența loială între întreprinderi.

Articolul 101

Înainte de semnarea contractului, autoritatea contractantă fie poate renunța la achiziționare, fie poate anula procedura de atribuire, fără ca ofertanții sau candidații să aibă dreptul de a solicita compensații.

Decizia trebuie motivată și adusă la cunoștința candidaților sau a ofertanților.”

2 Articolele 122, 138, 139, 148 et 158a din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2342/2002 al Comisiei din 23 decembrie 2002de stabilire a normelor de aplicare a regulamentului financiar (JO L 357, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 4, p. 3), astfel cum au fost modificate prin Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1261/2005 al Comisiei din 20 iulie 2005 (JO L 201, p. 3, Ediție specială, 01/vol. 6, p. 3) și prin Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1248/2006 al Comisiei din 7 august 2006 (JO L 201, p. 3, Ediție specială, 01/vol. 6, p. 172) (denumit în continuare „regulamentul de executare"), prevăd:

„*Articolul 122*

Tipuri de proceduri de achiziții publice

(Articolul 91 din regulamentul financiar)

(1) Contractele se atribuie prin licitație, folosind procedura deschisă, restrânsă sau negociată după publicarea unei notificări de contractare sau prin procedură negociată fără publicarea prealabilă a unei notificări de contractare, dacă este cazul după un concurs.

(2) Licitațiile sunt deschise atunci când toți operatorii economici interesați pot depune o ofertă […]

Licitațiile sunt restrânse atunci când toți operatorii economici pot solicita să participe, dar numai candidații care îndeplinesc criteriile de selecție prevăzute la articolul 135 și

care sunt invitați simultan, în scris, de către autoritățile contractante, pot depune o ofertă […]

Faza de selecție poate fi repetată pentru fiecare contract individual […] sau poate implica întocmirea unei liste a potențialilor candidați în cadrul procedurii restrânse menționate la articolul 128.

[…]

Articolul 138

Modalitățile și criteriile de atribuire

[Articolul 97 alineatul (2) din regulamentul financiar]

(1) Fără a aduce atingere articolului 94 din regulamentul financiar, contractele se atribuie prin una din cele două modalități:

(a) prin procedura de atribuire automată, caz în care contractul este atribuit ofertei care, fiind în ordine și îndeplinind condițiile stabilite, prezintă cel mai mic preț;

(b) prin procedura ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere tehnico-economic […]

Articolul 139

Oferte anormal de mici

[Articolul 97 alineatul (2) din regulamentul financiar]

(1) Dacă, pentru un anumit contract, ofertele par să fie anormal de mici, înainte de a respinge ofertele în cauză numai din acest motiv, autoritatea contractantă solicită în scris detalii privind elementele constitutive ale ofertei pe care le consideră relevante și verifică aceste elemente constitutive, după audierea părților, ținând cont de explicațiile primite […]

Articolul 148

Contactele între autoritățile contractante și ofertanți

(Articolul 99 din regulamentul financiar)

(1) Pe parcursul procedurii de atribuire a contractului, pot avea loc contacte între autoritatea contractantă și ofertanți în mod excepțional, în condițiile prevăzute la alineatele (2) și (3).

[…]

(3) Dacă, după deschiderea ofertelor, sunt necesare clarificări cu privire la o ofertă sau dacă trebuie corectate greșeli evidente de redactare în ofertă, autoritatea contractantă poate să contacteze ofertantul, deși acest contact nu poate conduce la o modificare a condițiilor din ofertă.

[…]

Articolul 158a

Perioada de așteptare anterioară semnării contractului

(Articolul 105 din regulamentul financiar)

(1) Autoritatea contractantă nu semnează contractul sau contractul-cadru, reglementat de Directiva 2004/18/CE, cu ofertanții câștigători decât după trecerea a 14 zile calendaristice.

Acest termen începe să curgă de la una din datele următoare:

(a) din ziua următoare datei transmiterii simultane a deciziilor de atribuire și de respingere;

(b) în cazul în care contractul sau contractul-cadru este atribuit ca urmare a unei proceduri negociate fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare, din ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* a anunțului de atribuire a contractului menționat la articolul 118.

Dacă este necesar, autoritatea contractantă poate suspenda semnarea contractului în scopul efectuării unei analize suplimentare, în cazul în care acest lucru este justificat de

solicitările sau observațiile formulate de ofertanții sau candidații declarați necâștigători sau lezați sau de orice alte informații relevante primite. Solicitările, observațiile sau informațiile respective trebuie primite în termenul stabilit la primul paragraf. În caz de suspendare, toți candidații sau ofertanții sunt informați în termen de trei zile lucrătoare de la data deciziei de suspendare. Cu excepția cazurilor prevăzute la alineatul (2), orice contract semnat înainte de expirarea termenului stabilit la primul paragraf este nul și neavenit. În cazul în care contractul sau contractul-cadru nu poate fi atribuit ofertantului câștigător avut în vedere, autoritatea contractantă îl poate atribui ofertantului clasat pe locul doi.

[…]”

3 Articolele 2 și 28 din Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii (JO L 134, p. 114, Ediție specială, 06/vol. 8, p. 116) sunt formulate după cum urmează:

„*Articolul 2*

Principii de atribuire a contractelor

Autoritățile contractante tratează operatorii economici în mod egal și fără discriminare și acționează potrivit principiului transparenței.

Articolul 28

Utilizarea procedurilor deschise, restrânse și de negociere, precum și a dialogului competitiv

Pentru atribuirea contractelor de achiziții publice, autoritățile contractante aplică proceduri de drept intern, adaptate în sensul prezentei directive.

Autoritățile contractante atribuie contractele de achiziții publice prin procedură deschisă sau procedură restrânsă […]”

Istoricul cauzei

4 În scopul de a construi o sală pentru producerea de materiale de referință pe terenul aparținând Institut des matériaux et mesures de référence (IMMR) din Geel (Belgia), Comisia Europeană a decis să inițieze o procedură de atribuire a unui contract de achiziții publice. Comisia a optat pentru o procedură restrânsă în sensul articolului 122 alineatul (2) al doilea paragraf din regulamentul de executare și, după publicarea unui anunț de participare la 31 mai 2006, a lansat o cerere de ofertă restrânsă privind construcția menționată.

5 Reclamanta, Antwerpse Bouwwerken NV, societatea C și alte două întreprinderi au participat la procedură. Acestora li s-a transmis caietul de sarcini, a cărui anexă

administrativă prevede, la punctul 25, că respectivul contract de achiziții publice va fi atribuit ofertei celei mai scăzute, cu precizarea că:

„[T]oate prețurile solicitate în devizul recapitulativ trebuie indicate, sub sancțiunea excluderii. Această regulă se aplică și în cazul eventualelor modificări ale devizului care intervin în urma unor observații depuse în timp util de candidați."

6 La 21 septembrie 2007, reclamanta a depus oferta sa. Prețul oferit se ridica la 10 315 112,32 euro.

7 La 5 noiembrie 2007, comitetul de evaluare al Comisiei a redactat un prim raport de evaluare a ofertelor prezentate. În acest raport se arată, printre altele, că „[societatea C.] a prezentat un preț unitar pentru postul 03.09.15 B, însă a omis includerea acestuia în prețul global. Ar trebui adăugați 973,76 euro, ceea ce determină un nou total de 9 728 946,14 euro", că „[societatea C.] a omis de asemenea să prezinte un preț unitar pentru postul E 9.26", că „[o]ferta [reclamantei] nu conține nicio omisiune", că „[societatea C.] și [alte întreprinderi] au omis toate să indice prețuri pentru anumite posturi", că, din acest motiv, „ofertele acestora trebuie considerate neconforme" și că, „[î]n consecință, singura ofertă conformă a fost prezentată de [reclamantă]". Având în vedere această concluzie, comitetul de evaluare a propus atribuirea contractului de achiziții publice în cauză reclamantei.

8 Prin scrisoarea din 27 februarie 2008, reclamanta a fost informată de Comisie că:

— oferta sa a fost reținută pentru atribuirea contractului, însă i se atrage atenția asupra faptului că aceasta nu creează nicio obligație în sarcina Comisiei, dat fiind că serviciile competente ale acesteia pot oricând să renunțe la contract sau să anuleze procedura de atribuire a contractului, fără ca reclamanta să poată pretinde vreo despăgubire;

— contractul nu poate fi semnat decât la expirarea unui termen de două săptămâni, iar Comisia își rezervă dreptul de a suspenda semnătura sa pentru o examinare suplimentară în cazul în care cererile sau comentariile formulate de candidați respinși sau orice altă informație pertinentă primită o justifică.

9 Ca răspuns la o scrisoare a societății C. din 3 martie 2008, prin care aceasta cerea precizări cu privire la motivele respingerii ofertei pe care o prezentase, Comisia a arătat, prin scrisoarea din 10 martie 2008, că oferta respectivă a fost respinsă ca fiind neconformă cu condițiile prevăzute în caietul de sarcini și în anexa administrativă la acesta. Comisia a inclus în această scrisoare un extras al raportului de evaluare din 5 noiembrie 2007 în care se arăta, printre altele, că societatea menționată omisese indicarea unui preț pentru postul E 9.26 din devizul recapitulativ.

10 Prin scrisoarea din 11 martie 2008, primită de Comisie a doua zi, societatea C. a arătat că prețul pentru postul E 9.26 din devizul recapitulativ, care nu apărea în oferta sa, putea fi dedus în mod evident din prețul oferit pentru postul E 9.13 din același deviz, formulat în termeni identici. Societatea C. a arătat de asemenea că ar fi în mod vădit injust, imprudent și contrar principiului economicității să i se respingă oferta numai pentru acest motiv și aceasta cu atât mai mult cu cât prețul postului E 9.26 ar reprezenta o parte minimă din valoarea totală a contractului.

11 Prin scrisoarea din 12 martie 2008, Comisia a informat reclamanta că unul dintre candidații respinși a prezentat informații de natură să justifice suspendarea semnării contractului, în conformitate cu articolul 158a alineatul (1) din regulamentul de executare.

12 Prin scrisoarea din 16 aprilie 2008, Comisia a solicitat societății C. să confirme că oferta sa trebuie înțeleasă în sensul că prețul oferit pentru postul E 9.26 din devizul recapitulativ este același precum cel oferit pentru postul E 9.13 din același deviz, respectiv 903,69 euro, și că, dacă se ia în considerare acest preț, precum și cel oferit pentru postul 03.09.15 B pe care, din eroare, această societate a omis să îl includă în calculul prețului global pe care l-a oferit, prețul global menționat se ridică la 9 729 849,83 euro.

13 Prin două scrisori din data de 22 aprilie 2008 primite de Comisie în aceeași zi, societatea C. a confirmat că această interpretare a ofertei sale este corectă.

14 La 23 aprilie 2008, comitetul de evaluare a redactat un nou raport de evaluare a ofertelor prezentate în care arată, printre altele, la punctul 3.2.1.3, că „[societatea C.] a omis să prezinte un preț unitar pentru postul E 9.26", dar că, „într-o scrisoare explicativă, aceasta a arătat că prețul poate fi dedus din postul E 9.13 (903,69 euro), întrucât este vorba exact despre același post". Comitetul mai menționează că, „[p]e baza acestei explicații […], la oferta inițială ar trebui să se adauge 903,69 euro" și că, „[a]stfel cum a arătat serviciul juridic al Comisiei, această situație ar trebui să fie considerată ca reprezentând o clarificare a ofertei, iar nu o modificare". Comitetul de evaluare a propus, așadar, atribuirea contractului de achiziții publice în cauză societății C. În acest nou raport de evaluare, oferta reclamantei apare ca fiind numai a treia dintre ofertele cele mai scăzute.

15 Prin scrisoarea Comisiei din 29 aprilie 2008, primită la 5 mai 2008, reclamanta a fost informată că, în final, oferta sa nu a fost reținută în scopul atribuirii contractului de achiziții publice în cauză, pentru motivul că prețul oferit „era mai ridicat decât cel propus de candidatul reținut".

16 Printr-o scrisoare din aceeași zi, Comisia a informat societatea C. că i s-a atribuit contractul de achiziții publice în cauză.

17 Ca răspuns la o solicitare formulată de reclamantă, Comisia i-a prezentat, prin scrisoarea din 6 mai 2008, următoarele motive suplimentare:

„La prima evaluare a acestui voluminos dosar, ați fost considerat câștigător, deși prețul dumneavoastră era cu mult mai ridicat decât cel al actualului câștigător. Motivul respingerii inițiale a ofertei acestui candidat rezida în faptul că, pentru un mic post de

preț, prețul nu a putut fi găsit. Aceasta era situația și pentru ofertele celorlalți doi candidați. În consecință, într-o primă fază, aceste oferte au fost considerate neconforme.

În perioada de *statu quo* prevăzută la articolul 158a din regulamentul [de executare], ceilalți candidați au arătat că prețurile care lipseau se aflau de fapt în oferte. În consecință, perioada de *statu quo* a fost suspendată în vederea efectuării unei examinări suplimentare. Din noua analiză a reieșit că prețurile care lipseau inițial erau într-adevăr indicate și că aceste societăți depuseseră, așadar, o ofertă conformă. Prin urmare, era necesar să se efectueze o nouă evaluare a tuturor ofertelor. Având în vedere că una dintre aceste societăți prezentase oferta cea mai scăzută, aceasta a fost desemnată câștigătoare a cererii de ofertă."

18 Prin scrisoarea din 15 mai 2008, primită de reclamantă a doua zi, Comisia i-a comunicat acesteia o copie a rapoartelor de evaluare din 5 noiembrie 2007 și din 23 aprilie 2008.

Procedura și concluziile părților

19 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 30 mai 2008, reclamanta a introdus prezenta acțiune. Printr-un înscris separat, depus la grefă în aceeași zi, reclamanta a introdus, în temeiul articolului 76a din Regulamentul de procedură al Tribunalului, o cerere de judecare a cauzei potrivit procedurii accelerate, care a fost respinsă prin decizia din 9 iulie 2008.

20 Printr-un alt înscris separat, depus la grefă în aceeași zi și înregistrat cu numărul T-195/08 R, reclamanta a formulat de asemenea o cerere de măsuri provizorii, în sensul articolului 243 CE și al articolului 104 și următoarele din Regulamentul de procedură.

Prin Ordonanța Președintelui Tribunalului din 15 iulie 2008, Antwerpse Bouwwerken/Comisia (T-195/08 R, nepublicată în Repertoriu), această cerere de măsuri provizorii a fost respinsă.

21 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a cincea) a hotărât să deschidă procedura orală și, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute de articolul 64 din Regulamentul de procedură, a invitat Comisia să răspundă în scris la o întrebare și să prezinte anumite documente. Comisia a dat curs acestei cereri.

22 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 10 iunie 2009.

23 Reclamanta solicită Tribunalului:

— anularea deciziei cuprinse în scrisoarea Comisiei din 29 aprilie 2008, astfel cum a fost completată prin scrisoarea din 6 mai 2008, prin care se respinge oferta reclamantei, precum și a deciziei Comisiei din 23 aprilie 2008 de atribuire a contractului de achiziții publice în cauză societății C., comunicată reclamantei prin scrisoarea Comisiei din 15 mai 2008;

— declararea faptului că este angajată răspunderea extracontractuală a Comisiei pentru prejudiciul suferit de reclamantă, care urmează să fie evaluat;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

24 În replică, reclamanta evaluează prejudiciul său la 619 000 de euro și își rezervă dreptul de a realiza o reevaluare a acestuia în cursul procedurii.

25 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii ca inadmisibilă sau, în subsidiar, ca nefondată;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la cererea de anulare

Cu privire la obiectul litigiului

26 Prin intermediul primului capăt de cerere, reclamanta solicită anularea, pe de o parte, a deciziei Comisiei din 29 aprilie 2008 de respingere a ofertei sale și, pe de altă parte, a „deciziei" Comisiei din 23 aprilie 2008 de atribuire a contractului de achiziții publice în cauză societății C. Această ultimă decizie ar fi fost comunicată reclamantei prin scrisoarea Comisiei din 15 mai 2008.

27 Trebuie totuși să se constate că, astfel cum s-a arătat la punctul 18 de mai sus, prin scrisoarea din 15 mai 2008, Comisia a comunicat reclamantei numai rapoartele de evaluare din 5 noiembrie 2007 și din 23 aprilie 2008 și că acestea nu cuprind nicio decizie a Comisiei, ci numai propuneri ale comitetului de evaluare referitoare la

atribuirea contractului de achiziții publice în cauză reclamantei și, respectiv, societății C., care nu sunt obligatorii pentru Comisie (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 16 septembrie 1999, Fracasso și Leitschutz, C-27/98, Rec., p. I-5697, punctele 33 și 34, și Hotărârea Tribunalului din 24 februarie 2000, ADT Projekt/Comisia, T-145/98, Rec., p. II-387, punctul 152).

28 În plus, este necesar să se amintească faptul că, în ceea ce privește măsurile intermediare având drept obiectiv pregătirea deciziei de atribuire a contractului în cauză, a cărei elaborare are loc în mai multe etape în cadrul unei proceduri interne, rapoartele menționate nu pot fi vizate ele însele de o acțiune în anulare. O astfel de acțiune nu poate fi îndreptată decât împotriva măsurii prin care se stabilește în mod definitiv poziția Comisiei la finalizarea acestei proceduri interne (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 11 noiembrie 1981, IBM/Comisia, 60/81, Rec., p. 2639, punctul 10, și Hotărârea Tribunalului din 18 decembrie 1992, Cimenteries CBR și alții/Comisia, T-10/92-T-12/92 și T-15/92, Rec., p. II-2667, punctul 28), și anume, în cazul de față, decizia de a respinge oferta unui candidat și cea de a atribui contractul altui candidat.

29 Pe de altă parte, trebuie arătat că, în răspunsul la o cerere a Tribunalului privind prezentarea unei copii a deciziei sale de atribuire a contractului de achiziții publice în cauză societății C., Comisia a precizat că, la momentul faptelor, în cadrul serviciului competent, nu exista o practică privind adoptarea unei decizii formale de atribuire, dar că, pe baza recomandărilor formulate în raportul de evaluare și după solicitarea avizului favorabil al unui comitet intern, acest serviciu transmitea candidatului reținut decizia de a-i atribui contractul și celorlalți candidați decizia de a le respinge ofertele. La ședință, părțile au confirmat acest aspect, de care s-a luat act în procesul-verbal al ședinței.

30 În aceste condiții, trebuie să se concluzioneze că primul capăt de cerere al reclamantei trebuie înțeles în sensul că vizează anularea deciziei Comisiei din 29 aprilie 2008 de atribuire a contractului de achiziții publice în cauză societății C. și de respingere a ofertei reclamantei (denumită în continuare „decizia atacată”). Prin scrisorile trimise în aceeași zi, această decizie a fost adusă atât la cunoștința societății C. menționate, cât și a reclamantei (a se vedea punctele 15 și 16 de mai sus).

Cu privire la admisibilitate

Argumentele părților

31 Comisia arată că oferta reclamantei nu era decât a treia într-o ordine de clasare mergând de la oferta cea mai scăzută până la oferta cea mai ridicată. În consecință, dacă Tribunalul ar admite acțiunea, cel căruia i s-ar atribui contractul de achiziții publice în cauză ar fi candidatul clasat al doilea, iar nu reclamanta. Prin urmare, aceasta nu ar avea niciun interes să formuleze prezenta acțiune, care, din acest motiv, ar trebui respinsă ca inadmisibilă.

32 Reclamanta apreciază că această cauză de inadmisibilitate trebuie respinsă pentru motivele prezentate în Ordonanța Antwerpse Bouwwerken/Comisia, punctul 20 de mai sus (punctele 21-25).

Aprecierea Tribunalului

33 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, o acțiune în anulare introdusă de o persoană fizică sau juridică nu este admisibilă decât în măsura în care această persoană are un interes să obțină anularea actului atacat (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 28 septembrie 2004, MCI/Comisia, T-310/00, Rec., p. II-3253, punctul 44 și jurisprudența citată). Un astfel de interes presupune ca anularea actului atacat să poată avea, în sine, consecințe juridice (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 14 septembrie 1995, Antillean Rice Mills și alții/Comisia, T-480/93 și T-483/93, Rec., p. II-2305, punctul 59 și jurisprudența citată) și ca acțiunea să poată astfel aduce, prin rezultatul său, un beneficiu părții care a introdus-o (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 25 iulie 2002, Unión de Pequeños Agricultores/Consiliul, C-50/00 P, Rec., p. I-6677, punctul 21).

34 Prin urmare, este necesar să se verifice dacă, în speță, o eventuală anulare a deciziei atacate poate crea un avantaj reclamantei. Comisia susține că nu este cazul, din moment ce, în ipoteza unei asemenea anulări, aceasta ar avea dreptul de a atribui contractul de achiziții publice în cauză candidatului a cărui ofertă se afla pe a doua poziție în ordinea de clasare, iar nu reclamantei, a cărei ofertă a fost clasată pe a treia poziție.

35 Or, dacă este desigur exact că, în cazul în care oferta societății C. ar trebui respinsă pentru lipsa de conformitate cu condițiile prevăzute în caietul de sarcini, aceasta nu ar avea drept consecință automată atribuirea contractului de achiziții publice în cauză reclamantei, nu este mai puțin exact că, în raportul de evaluare din 23 aprilie 2008, Comisia precizează că întreprinderea plasată pe a doua poziție omisese, asemenea societății C., să indice prețul pentru anumite posturi din devizul recapitulativ, dar că oferta întreprinderii menționate (10 140 841,12 euro) fusese totuși calificată de Comisie drept conformă cu condițiile prevăzute în caietul de sarcini, având în vedere clarificările aduse de această întreprindere.

36 Prin intermediul unicului său motiv, prezentat în susținerea cererii de anulare, reclamanta contestă exact concluzia Comisiei, potrivit căreia o întreprindere care a omis să indice în oferta sa prețul pentru anumite posturi din devizul recapitulativ ar putea totuși să vadă această ofertă calificată drept conformă cu condițiile prevăzute în caietul de sarcini, având în vedere clarificările aduse de această întreprindere.

37 Rezultă că, în ipoteza în care oferta societății C. ar fi respinsă din cauza viciului invocat de reclamantă, Comisia ar putea fi împiedicată din punct de vedere juridic să atribuie contractul de achiziții publice în cauză întreprinderii plasate pe a doua poziție, a cărei ofertă ar putea fi afectată de același viciu precum oferta prezentată de societatea C. În aceste împrejurări, întreprinderea plasată pe a doua poziție nu poate reprezenta un obstacol în calea atribuirii contractului de achiziții publice în cauză reclamantei. Rezultă că reclamanta are interesul de a exercita acțiunea și că cererea sa de anulare este admisibilă.

Cu privire la fond

Argumentele părților

38 În cadrul unui motiv unic, reclamanta invocă o încălcare a articolului 91 din regulamentul financiar, a articolelor 122, 138 și 148 din regulamentul de executare, precum și a articolelor 2 și 28 din Directiva 2004/18. Aceasta amintește că respectivul contract de achiziții publice a fost atribuit în urma unei cereri de ofertă restrânse, astfel cum s-ar arăta, de altfel, la punctele 2 și 4.3 din anexa administrativă la caietul de sarcini. Din cuprinsul punctului 25 din aceeași anexă ar reieși de asemenea, pe de o parte, că nu ar exista decât un singur criteriu de atribuire, și anume prețul oferit de fiecare candidat, și, pe de altă parte, că toate prețurile solicitate în devizul recapitulativ ar trebui indicate „sub sancțiunea excluderii".

39 În plus, în cadrul unei proceduri restrânse, nu ar fi posibilă nicio negociere între autoritatea contractantă și candidați. De asemenea, candidații nu ar fi autorizați să își modifice sau să își completeze ofertele după depunerea acestora. În consecință, o ofertă neconformă cu condițiile prevăzute în caietul de sarcini ar trebui în mod obligatoriu respinsă de autoritatea contractantă. În caz contrar, posibilitatea de a solicita precizări cu privire la oferte ar încălca principiul nediscriminării între candidați și obligația de transparență, prevăzute la articolul 2 din Directiva 2004/18, care ar fi aplicabil în speță având în vedere caietul de sarcini.

40 Pe de altă parte, în Hotărârea din 22 iunie 1993, Comisia/Danemarca (C-243/89, Rec., p. I-3353, punctul 37), Curtea a considerat că respectarea principiului egalității de tratament în ceea ce privește candidații impune ca toate ofertele să fie conforme cu prevederile caietului de sarcini pentru a asigura o comparație obiectivă între ele. Or, această cerință nu ar fi respectată în cazul în care candidații ar fi autorizați să formuleze rezerve în cadrul ofertelor, care le-ar permite să se îndepărteze de la „prevederile fundamentale" ale caietului de sarcini.

41 Din rapoartele de evaluare ar mai reieși că, în mod contrar indicațiilor clare ce figurează la punctul 25 din anexa administrativă la caietul de sarcini, devizul recapitulativ nu era completat în întregime în oferta societății C., în măsura în care prețul pentru postul E 9.26 lipsea. Din acest motiv, comitetul de evaluare a propus, în raportul de evaluare din 5 noiembrie 2007, respingerea acestei oferte ca fiind neconformă. Totuși, în raportul de evaluare din 23 aprilie 2008, același comitet și-a modificat poziția, după intervenția societății C.

42 Or, o astfel de intervenție ar fi interzisă în cadrul unei proceduri restrânse, în sensul articolului 122 alineatul (2) din regulamentul de executare, în cursul căreia nu ar fi autorizată nicio negociere între autoritatea contractantă și diferiții candidați. Contrar avizului serviciului juridic al Comisiei, menționat la punctul 3.2.1.3 din raportul de evaluare din 23 aprilie 2008, scrisoarea societății C. din 22 aprilie 2008 nu ar putea fi calificată drept clarificări, din moment ce nu s-ar referi la un element deja prezent în oferta acesteia, ci ar urmări să completeze oferta respectivă prin inserarea unui preț care nu figura. În realitate, Comisia ar fi autorizat societatea C. să modifice oferta pe care aceasta o prezentase, deși un asemenea demers ar fi interzis în cadrul procedurii restrânse urmate în speță.

43 Astfel, împrejurarea că prețul oferit pentru un post din devizul recapitulativ nu este menționat nu poate fi calificată drept eroare materială, în sensul articolului 148 alineatul (3) din regulamentul de executare, chiar dacă prețul care lipsește ar putea fi dedus din prețul oferit pentru un alt post din același deviz. Această împrejurare ar fi confirmată de faptul că, în raportul de evaluare din 5 noiembrie 2007, comitetul de evaluare ar fi rectificat deja o eroare materială din oferta societății C., care ar fi omis să ia în considerare prețul postului 03.09.15 B din devizul recapitulativ la calcularea prețului total oferit, ceea ce ar fi condus la creșterea prețului menționat cu 973,76 euro.

44 Faptul de a autoriza societatea C. să completeze oferta prezentată constituie, potrivit reclamantei, o „eroare de procedură". Comisia nu ar dispune de nicio putere de apreciere în materie și ar fi obligată să aplice normele de procedură în mod strict. Astfel, jurisprudența constantă potrivit căreia Comisia ar dispune de o largă putere de apreciere a ofertelor prezentate în cadrul unei proceduri de atribuire a unui contract ar fi lipsită de pertinență în prezenta cauză, în măsura în care ar fi vorba despre o „eroare

de procedură”, și nu despre o eroare vădită de apreciere. Din același motiv, principiul proporționalității nu ar fi aplicabil în speță.

45 Chiar dacă se presupune că, în ceea ce privește luarea în considerare a unui deviz recapitulativ incomplet, Comisia ar dispune de o putere de apreciere, aceasta ar fi săvârșit o eroare în măsura în care ar fi decis să excludă candidatul vizat și să informeze reclamanta cu privire la faptul că a dobândit contractul înainte de a-și modifica poziția și de a atribui contractul respectivului candidat ulterior intervenției acestuia. Reclamanta susține de asemenea că, deși, în scrisoarea din 27 februarie 2008, Comisia și-a rezervat dreptul de a suspenda semnarea contractului cu ea, aceasta nu poate să conducă la o concluzie diferită, din moment ce, fiind informată că i se va atribui contractul, reclamanta trebuia să ia măsurile necesare, printre care aceea de a nu participa la alte cereri de ofertă, pentru a fi gata să înceapă construcția vizată de contractul de achiziții publice în cauză.

46 Mai mult, potrivit reclamantei, dacă este desigur exact că modul de formulare a posturilor E 9.13 și E 9.26 în devizul recapitulativ era identic, nu este mai puțin adevărat că prețul oferit de societatea C. pentru cel de al doilea dintre aceste posturi nu poate fi dedus din prețul oferit pentru primul. Astfel, același mod de formulare ar apărea în alte posturi din devizul recapitulativ, și anume posturile E 9.05, E 9.22, E 9.31, E 9.37 și E 9.43. Or, reclamanta ar fi propus prețuri diferite pentru fiecare dintre aceste posturi. Din moment ce nu ar fi posibil să se deducă prețul oferit de societatea C. pentru postul E 9.26, oferta acesteia ar fi trebuit respinsă de Comisie ca fiind incompletă, conform propunerii inițiale a comitetului de evaluare.

47 În sfârșit, reclamanta arată că decizia atacată nu este conformă nici cu principiul transparenței menționat la articolul 2 din Directiva 2004/18, având în vedere că anumite pasaje din copiile rapoartelor de evaluare comunicate au fost înlăturate fără o justificare obiectivă. În consecință, reclamanta consideră că, din moment ce nu a fost informată în mod complet, „perioada de *statu quo*” prevăzută la articolul 158a din regulamentul de executare nu a început încă să curgă.

48 Comisia contestă argumentele reclamantei.

Aprecierea Tribunalului

49 Trebuie arătat că, potrivit jurisprudenței, Comisia dispune de o largă putere de apreciere în ceea ce privește elementele care trebuie luate în considerare în vederea adoptării unei decizii de a atribui un contract de achiziții publice prin cerere de ofertă (Hotărârea Tribunalului din 26 februarie 2002, Esedra/Comisia, T-169/00, Rec., p. II-609, punctul 95, și Hotărârea din 14 februarie 2006, TEA-CEGOS și alții/Comisia, T-376/05 și T-383/05, Rec., p. II-205, punctul 50). În acest context, Comisia deține de asemenea o largă putere de apreciere pentru a stabili atât conținutul, cât și punerea în aplicare a normelor aplicabile atribuirii unui contract de achiziții publice prin cerere de ofertă (Hotărârea TEA-CEGOS și alții/Comisia, citată anterior, punctul 51).

50 Mai mult, chiar dacă o autoritate contractantă este obligată să redacteze în mod precis și clar condițiile unei cereri de ofertă, aceasta nu este obligată să aibă în vedere toate situațiile posibile, oricât de rare ar fi acestea, susceptibile să apară în practică (Ordonanța Curții din 20 aprilie 2007, TEA-CEGOS și STG/Comisia, C-189/06 P, nepublicată în Repertoriu, punctul 30).

51 O condiție prevăzută în caietul de sarcini trebuie interpretată în funcție de obiectul său, de sistemul și de modul său de formulare (a se vedea în acest sens Ordonanța TEA-CEGOS și STG/Comisia, punctul 50 de mai sus, punctul 46). În caz de îndoială, autoritatea contractantă vizată poate să evalueze aplicabilitatea unei astfel de condiții prin realizarea unei examinări pentru fiecare caz în parte, ținând cont de toate elementele pertinente (a se vedea în acest sens Ordonanța TEA-CEGOS și STG/Comisia, punctul 50 de mai sus, punctul 31).

52 Pe de altă parte, având în vedere larga putere de apreciere a Comisiei, menționată la punctul 49 de mai sus, controlul jurisdicțional trebuie să se limiteze la verificarea

respectării normelor de procedură și a celor privind motivarea, precum și la verificarea exactității materiale a faptelor, a lipsei unei erori vădite de apreciere și a lipsei unui abuz de putere (a se vedea Hotărârea TEA-CEGOS și alții/Comisia, punctul 49 de mai sus, punctul 50 și jurisprudența citată).

53 În cadrul unui astfel de control, revine Tribunalului sarcina de a stabili în special dacă interpretarea unei condiții prevăzute în caietul de sarcini, interpretare reținută de Comisie în calitate de autoritate contractantă, este sau nu este corectă (a se vedea în acest sens Ordonanța TEA-CEGOS și STG/Comisia, punctul 50 de mai sus, punctul 46).

54 Trebuie de asemenea arătat că articolul 148 alineatul (3) din regulamentul de executare conferă instituțiilor posibilitatea de a avea inițiativa unui contact cu candidatul în cazul în care o ofertă ar necesita cereri de clarificare sau dacă este vorba despre corectarea unor erori materiale în redactarea unei oferte. Rezultă că această dispoziție nu poate fi interpretată în sensul că, în împrejurările excepționale și limitate pe care le prevede, impune instituțiilor o obligație de a contacta candidații (a se vedea, prin analogie, Hotărârea Tribunalului din 8 mai 1996, Adia interim/Comisia, T-19/95, Rec., p. II-321, punctele 43 și 44).

55 Situația nu poate fi diferită decât în cazul în care, în temeiul principiilor generale de drept, această posibilitate a putut să dea naștere unei obligații a Comisiei de a contacta un candidat (a se vedea, în acest sens și prin analogie, Hotărârea Adia interim/Comisia, punctul 54 de mai sus, punctul 45).

56 Aceasta este situația în special atunci când textul unei oferte este redactat în mod ambiguu, iar împrejurările cauzei, despre care Comisia are cunoștință, arată că este probabil ca ambiguitatea să poată fi explicată în mod simplu și să poată fi ușor îndepărtată. În principiu, într-un astfel de caz, este contrar principiului bunei administrări ca această ofertă să fie respinsă de Comisie fără ca aceasta să își exercite posibilitatea de a solicita precizări. A i se recunoaște, în asemenea împrejurări, o putere discreționară absolută ar fi contrar principiului egalității de tratament (a se vedea în

acest sens Hotărârea Tribunalului din 27 septembrie 2002, Tideland Signal/Comisia, T-211/02, Rec., p. II-3781, punctele 37 și 38).

57 Mai mult, principiul proporționalității impune ca actele instituțiilor să nu depășească limitele a ceea ce este adecvat și necesar în scopul realizării obiectivelor urmărite, înțelegându-se că, în cazul în care este posibilă o alegere între mai multe măsuri adecvate, trebuie să se recurgă la cea mai puțin constrângătoare, iar inconvenientele cauzate nu trebuie să fie disproporționate în raport cu scopurile urmărite (Hotărârea Curții din 5 mai 1998, National Farmers' Union și alții, C-157/96, Rec., p. I-2211, punctul 60). Acest principiu impune autorității contractante, atunci când aceasta se confruntă cu o ofertă ambiguă, iar o cerere de precizări cu privire la conținutul ofertei menționate ar putea asigura securitatea juridică în același mod precum respingerea imediată a ofertei în cauză, să solicite precizări candidatului vizat, mai degrabă, decât să opteze pentru respingerea pură și simplă a ofertei acestuia (a se vedea în acest sens Hotărârea Tideland Signal/Comisia, punctul 56 de mai sus, punctul 43).

58 Cu toate acestea, este de asemenea esențial ca, în interesul securității juridice, Comisia să fie în măsură să se asigure cu precizie cu privire la conținutul unei oferte prezentate în cadrul unei proceduri de cerere de ofertă și în special cu privire la conformitatea acesteia cu condițiile prevăzute în caietul de sarcini. Astfel, atunci când o ofertă este ambiguă, iar Comisia nu are posibilitatea de a stabili, în mod rapid și eficient, care este efectiv obiectul ofertei menționate, aceasta nu are altă posibilitate decât să o respingă (Hotărârea Tideland Signal/Comisia, punctul 56 de mai sus, punctul 34).

59 În sfârșit, revine, în definitiv, Tribunalului sarcina de a stabili dacă răspunsurile unui candidat la o cerere de clarificări prezentată de autoritatea contractantă pot fi calificate drept precizări cu privire la conținutul ofertei respectivului candidat sau dacă răspunsurile menționate depășesc acest cadru și modifică substanța ofertei în raport cu condițiile prevăzute în caietul de sarcini (a se vedea în acest sens Hotărârea Esedra/Comisia, punctul 49 de mai sus, punctul 52).

60 În cazul de față, trebuie mai întâi să se stabilească dacă, în cazul în care un candidat a omis să indice, în devizul recapitulativ care însoțește oferta sa, prețul oferit pentru un post, condiția prevăzută la punctul 25 din anexa administrativă la caietul de sarcini trebuie interpretată în sensul că această ofertă trebuie respinsă în mod imperativ, astfel cum susține, în esență, reclamanta, sau în sensul că aceasta nu poate fi respinsă atunci când omisiunea materială în cauză se explică în mod simplu, iar prețul care lipsește poate fi dedus cu ușurință și în mod sigur din prețul oferit pentru un alt post din devizul recapitulativ menționat mai sus, astfel cum arată Comisia.

61 În această privință, trebuie arătat că această condiție prevăzută la punctul 25 din anexa administrativă la caietul de sarcini urmărește să furnizeze autorității contractante, în speță Comisia, o explicație detaliată cu privire la modul în care prețul global oferit pentru contractul de achiziții publice în cauză de fiecare candidat se descompune în prețuri individuale pentru diferitele lucrări cuprinse în acest contract de achiziții publice.

62 Este necesar să se considere de asemenea că, ținând cont de clarificările furnizate de părți în ședință cu privire la acest subiect, obligația fiecărui candidat de a indica un preț pentru toate posturile din devizul recapitulativ urmărește să permită verificarea cu ușurință de către Comisie a caracterului exact al prețului global oferit de fiecare ofertant, precum și a caracterului normal al acestui preț, în conformitate cu articolul 139 alineatul (1) din regulamentul de executare. În sfârșit, această obligație urmărește să faciliteze adaptarea respectivului preț global oferit pentru contractul de achiziții publice în cauză în ipoteza în care ar fi necesare lucrări suplimentare ulterior atribuirii contractului de achiziții publice menționat, în cadrul executării acestuia.

63 Or, realizarea obiectivelor menționate mai sus, în ceea ce privește condiția prevăzută la punctul 25 din anexa administrativă la caietul de sarcini, nu este sub nicio formă pusă sub semnul întrebării de interpretarea acestei dispoziții care a fost reținută de Comisie, potrivit căreia o ofertă nu este incompletă și nu trebuie respinsă dacă prețul care lipsește pentru un anumit post poate fi dedus cu certitudine din prețul indicat pentru un alt post în același deviz recapitulativ sau, cel puțin, după obținerea unor precizări din partea autorului ofertei cu privire la conținutul acesteia.

64 Astfel, după cum subliniază Comisia, în această ultimă ipoteză, nu este vorba despre introducerea unui nou preț oferit pentru postul referitor la devizul recapitulativ vizat, ci de o simplă precizare cu privire la conținutul ofertei, potrivit căreia prețul oferit pentru un anumit post trebuie înțeles ca fiind de asemenea propus pentru orice alt post cu conținut identic sau asemănător.

65 Într-un astfel de caz, interpretarea pur literală și strictă a condiției prevăzute la punctul 25 din anexa administrativă la caietul de sarcini, preconizată de reclamantă, ar conduce, din cauza unor omisiuni sau a unor erori materiale vădite și nesemnificative, la respingerea unor oferte avantajoase din punct de vedere economic, ceea ce, după cum arată în mod întemeiat Comisia, nu este, în definitiv, conciliabil cu „principiul economiei" menționat la articolul 27 din regulamentul financiar.

66 În lumina acestor considerații, trebuie examinat, în continuare, dacă în mod întemeiat Comisia a considerat că prețul propus de societatea C. pentru postul E 9.26 din devizul recapitulativ putea, în cazul de față, să fie dedus cu certitudine din prețul propus de aceeași societate pentru un alt post din același deviz, ceea ce a determinat Comisia să nu respingă oferta prezentată de această societate ca fiind neconformă cu condițiile prevăzute în caietul de sarcini.

67 În această privință, trebuie amintit că societatea C., fiind informată cu privire la decizia Comisiei de a atribui reclamantei contractul de achiziții publice în cauză, într-o primă etapă, a solicitat Comisiei, conform articolului 100 alineatul (2) din regulamentul financiar, să fie informată cu privire la motivele respingerii ofertei sale. Luând cunoștință de aceste motive, aceeași societate a prezentat, în temeiul articolului 158a alineatul (1) din regulamentul de executare și în termenul prevăzut de această dispoziție, observații în care a solicitat Comisiei să îi atribuie contractul de achiziții publice în cauză, pentru motivul că prețul pentru postul E 9.26 nu ar lipsi din devizul recapitulativ care însoțea oferta sa, din moment ce putea fi dedus în mod vădit din prețul oferit pentru postul E 9.13 (a se vedea punctele 9 și 10 de mai sus).

68 Trebuie de asemenea arătat că reiese din extrasele devizelor recapitulative care însoțesc oferta reclamantei și pe cea a societății C., prezentate de Comisie la solicitarea Tribunalului, că posturile E 9.05, E 9.13, E 9.22, E 9.26, E 9.31, E 9.37 și E 9.43 sunt redactate toate în mod identic și privesc o instalație identică, respectiv cea a unei centrale de comutare semiautomată pentru cilindri de gaz.

69 Cele șapte posturi menționate mai sus pot fi distinse, în primul rând, în funcție de locul instalației în cauză, având în vedere că fiecare post se referă la un spațiu sau la un laborator diferit. Cu toate acestea, în ședință, părțile au arătat că locul acestei instalații nu poate exercita o influență asupra costului său și, în consecință, asupra prețului propus de fiecare candidat pentru postul corespondent.

70 În al doilea rând, aceste șapte posturi pot fi de asemenea diferențiate în funcție de natura gazului pentru care va fi utilizată instalația în cauză. Astfel, instalațiile vizate de posturile E 9.05, E 9.22, E 9.31, E 9.37 și E 9.43 vor fi utilizate pentru gaze necombustibile. În schimb, instalațiile vizate de posturile E 9.13 și E 9.26 vor fi utilizate pentru propan, care este un gaz combustibil.

71 În ședință, Comisia a arătat, fără a fi contrazisă de reclamantă, că natura combustibilă sau necombustibilă a gazului vizat poate avea o influență asupra costului instalației în cauză și, prin urmare, asupra prețului propus de fiecare candidat pentru postul corespondent. Tribunalul constată, efectiv, că reiese din extrasul devizului recapitulativ care însoțește oferta reclamantei că aceasta a propus același preț (880,69 euro) pentru fiecare dintre posturile E 9.05, E 9.22, E 9.31, E 9.37 și E 9.43, care privesc gazele necombustibile, și un alt preț (1 016,92 euro) pentru fiecare dintre posturile E 9.13 și E 9.26, care privesc un gaz necombustibil.

72 În ceea ce privește societatea C., reiese din extrasul devizului recapitulativ care însoțește oferta sa că aceasta a propus de asemenea același preț (782,63 euro) pentru fiecare

dintre posturile E 9.05, E 9.22, E 9.31, E 9.37 și E 9.43. Mai mult, aceasta a propus un preț de 903,69 euro pentru postul E 9.13, deși nu a introdus niciun preț pentru postul E 9.26 în devizul recapitulativ care însoțește oferta sa.

73 Trebuie de asemenea să se constate că, atât în oferta reclamantei, cât și în cea a societății C., prețul propus pentru instalația în cauză, atunci când este destinată utilizării pentru gaze necombustibile, reprezintă 86,60 % din prețul propus pentru aceeași instalație, atunci când aceasta este destinată utilizării pentru propan, un gaz combustibil.

74 Rezultă că, în mod întemeiat, Comisia a considerat că neindicarea prețului pentru postul E 9.26 în devizul recapitulativ care însoțește oferta societății C. constituie o simplă eroare materială în această ofertă sau, cel puțin, o ambiguitate care poate fi explicată în mod simplu și poate fi ușor îndepărtată. Astfel, având în vedere elementele menționate la punctele 68-73 de mai sus, se impune concluzia că prețul care lipsește pentru postul E 9.26 din devizul recapitulativ care însoțește oferta societății C. nu poate fi diferit de prețul propus de aceeași societate pentru postul E 9.13 (903,69 euro) și că este numai o inadvertență faptul că acest preț nu a fost menționat de societatea respectivă pentru postul E 9.26 din devizul recapitulativ.

75 În aceste condiții, Comisia putea, conform articolului 148 alineatul (3) din regulamentul de executare și fără să încalce condiția prevăzută la punctul 25 din anexa administrativă la caietul de sarcini, să solicite clarificări societății C. cu privire la conținutul ofertei sale.

76 Este mai puțin important că solicitarea de clarificări adresată societății C. a intervenit după depunerea de către aceasta a unor observații referitoare la respingerea ofertei pe care o prezentase. Astfel, după cum arată în mod întemeiat Comisia, dacă aceasta nu ar

avea dreptul, ca urmare a prezentării de observații în temeiul articolului 158a alineatul (1) din regulamentul de executare, să solicite clarificările care i se păreau necesare și, după caz, să își retragă decizia de atribuire a contractului de achiziții publice în cauză și să atribuie contractul altui candidat, această din urmă dispoziție ar fi complet lipsită de sens.

77 După ce a obținut, ca răspuns la solicitarea sa de clarificări adresată societății C., confirmarea din partea acestei societăți că oferta sa trebuia înțeleasă efectiv în sensul că prețul propus pentru postul E 9.26 era același cu cel propus pentru postul E 9.13 (a se vedea punctele 12 și 13 de mai sus), în mod întemeiat Comisia a concluzionat că această ofertă este conformă cu condițiile prevăzute în caietul de sarcini și, în continuare, a atribuit contractul de achiziții publice în cauză societății menționate, din moment ce oferta acesteia era cea mai scăzută.

78 Argumentația prezentată de reclamantă nu este de natură să repună în discuție această concluzie. În primul rând, trebuie arătat că, în mod contrar celor susținute de reclamantă, Comisia nu a inițiat negocieri interzise cu societatea C. în vederea modificării conținutului ofertei prezentate de aceasta din urmă, ci și-a exercitat numai posibilitatea, prevăzută la articolul 148 alineatul (3) din regulamentul de executare, de a solicita clarificări cu privire la conținutul acestei oferte.

79 În ceea ce privește, în al doilea rând, argumentația reclamantei întemeiată pe o încălcare a principiului egalității de tratament între candidați, menționat atât la articolul 2 din Directiva 2004/18, cât și la articolul 89 alineatul (1) din regulamentul financiar, trebuie arătat că acest principiu nu poate să împiedice Comisia să își exercite competența de a solicita precizări privind ofertele, în conformitate cu articolul 148 alineatul (3) din regulamentul de executare, după deschiderea ofertelor menționate, cu precizarea că, atunci când exercită această competență, Comisia este obligată să trateze toți candidații în același mod (a se vedea, în acest sens și prin analogie, Hotărârea Tideland Signal/Comisia, punctul 56 de mai sus, punctul 38).

80 În cazul de față, Comisia a respectat principiul egalității de tratament a candidaților, din moment ce a solicitat clarificări nu numai societății C., ci tuturor candidaților ale căror oferte prezentau, printre altele, aceeași eroare precum oferta societății C., și anume prețuri care lipseau pentru anumite posturi din devizul recapitulativ care însoțea ofertele acestor candidați (a se vedea punctele 7 și 17 de mai sus). Reclamantei nu i s-au solicitat astfel de clarificări, întrucât acestea nu erau necesare, având în vedere că, din devizul recapitulativ care însoțea oferta sa, nu lipsea niciun preț. Nu este mai puțin adevărat că, astfel cum reiese din raportul de evaluare din 23 aprilie 2008, comitetul de evaluare a efectuat de asemenea anumite corecții ale ofertei reclamantei, care au determinat o ușoară scădere a prețului total oferit de aceasta.

81 În ultimul rând, trebuie de asemenea respins argumentul reclamantei, rezumat la punctul 47 de mai sus și întemeiat pe împrejurarea că anumite pasaje din copiile rapoartelor de evaluare pe care Comisia i le-a comunicat au fost înlăturate cu încălcarea principiului transparenței, ceea ce ar avea drept consecință faptul că termenul de așteptare, anterior semnării contractului, prevăzut la articolul 158a alineatul (1) din regulamentul de executare, nu ar fi început încă să curgă.

82 În această privință, trebuie arătat mai întâi că, în ședință, reclamanta nu a putut să explice care este relevanța acestui termen în cazul de față, cu precizarea că nu se contestă sub nicio formă că acțiunea a fost introdusă în termen.

83 În continuare, trebuie arătat că solicitarea reclamantei, la care Comisia a răspuns prin comunicarea copiilor rapoartelor de evaluare, a intervenit după adoptarea deciziei atacate. Caracterul complet sau incomplet al răspunsului Comisiei la această solicitare nu poate, așadar, în niciun caz, să pună sub semnul întrebării legalitatea deciziei atacate, singura care este vizată de cererea de anulare.

84 În sfârșit, în orice caz, trebuie amintit că principiul transparenței, menționat atât de articolul 89 alineatul (1) din regulamentul financiar, cât și de articolul 2 din Directiva 2004/18, trebuie conciliat cu protecția interesului public, a intereselor comerciale legitime ale unor întreprinderi publice sau private și a concurenței loiale, care justifică posibilitatea prevăzută la articolul 100 alineatul (2) al doilea paragraf din regulamentul financiar de a omite comunicarea anumitor elemente unui candidat respins, atunci când o astfel de omisiune este necesară pentru a asigura respectarea acestor cerințe.

85 Din ansamblul considerațiilor de mai sus reiese că unicul motiv invocat de reclamantă în susținerea cererii sale de anulare nu este fondat și că, în consecință, această cerere trebuie respinsă.

Cu privire la cererea de despăgubire

Argumentele părților

86 Reclamanta arată că, încălcând regulile, Comisia a autorizat societatea C. să modifice sau să completeze oferta pe care a prezentat-o după depunerea acestei oferte, cu încălcarea dispozițiilor invocate în cadrul cererii de anulare. Această încălcare ar fi suficient de gravă, din moment ce Comisia ar fi încălcat în mod vădit și grav puterea sa discreționară de a evalua ofertele și ar fi săvârșit o încălcare a unor norme de drept

superior, având drept obiectiv protecția intereselor particularilor, printre care, în special, principiile nediscriminării și transparenței. Mai mult, prejudiciul suferit de reclamantă ar fi consecința directă a neregularităților săvârșite de Comisie. De asemenea, acest prejudiciu ar fi iminent și previzibil în mod suficient de sigur.

87 Reclamanta adaugă faptul că cererea sa de despăgubire este admisibilă. Aceasta arată că o incertitudine în ceea ce privește întinderea prejudiciului suferit nu poate să determine inadmisibilitatea unei acțiuni în despăgubire introduse în temeiul articolului 288 al doilea paragraf CE. Dintr-o jurisprudență constantă ar reieși că determinarea întinderii prejudiciilor este suspendată dacă, la momentul stabilirii temeiniciei acțiunii în despăgubire, datele necesare pentru calcularea cuantumului prejudiciului nu sunt încă disponibile. Potrivit reclamantei, rezultă că, la introducerea unei acțiuni în despăgubire, calculul exact al întinderii prejudiciului pretins a fi fost suferit nu reprezintă o condiție indispensabilă pentru admisibilitatea unei astfel de acțiuni.

88 Reclamanta arată că a încercat să obțină atribuirea contractului de achiziții publice în cauză recurgând la o procedură a măsurilor provizorii și că a introdus acțiunea sa principală, deși modul de finalizare a procedurii măsurilor provizorii nu era cunoscut încă. Prin urmare, aceasta pretinde că, în cererea introductivă, s-a limitat în mod provizoriu la a solicita să se constate răspunderea Comisiei și la a-și rezerva dreptul de a prezenta în continuare o evaluare a cuantumului prejudiciului suferit. În plus, ar fi evident că prejudiciul pretins ar fi iminent și ar prezenta o certitudine suficientă, din moment ce este cert că neexecutarea contractului de achiziții publice în cauză ar diminua cifra sa de afaceri. O asemenea diminuare ar avea în mod incontestabil un impact negativ asupra beneficiului său în cadrul exercițiului contabil pertinent. Pe de altă parte, legislația belgiană ar stabili în mod forfetar acest prejudiciu la 10 % din cuantumul contractului de achiziții publice în cauză. Reclamanta prezintă de asemenea un raport al auditorului său de întreprindere în care prejudiciul său este evaluat la 619 000 de euro și își rezervă dreptul de a efectua, dacă este cazul, o reevaluare a prejudiciului menționat. În ceea ce privește dreptul la apărare al Comisiei, acesta nu ar fi sub nicio formă încălcat, din moment ce Comisia ar putea în continuare să prezinte mijloace de apărare cu privire la evaluarea prejudiciului realizată de reclamantă.

89 Comisia arată, în principal, că cererea de despăgubire este inadmisibilă, din moment ce reclamanta se limitează la a solicita Tribunalului să recunoască existența pretinsului prejudiciu pe care i l-ar fi cauzat conduita Comisiei, fără a cifra acest prejudiciu. Astfel, în Hotărârea din 23 septembrie 1994, An Taisce și WWF UK/Comisia (T-461/93, Rec., p. II-733, punctele 42 și 43), Tribunalul ar fi statuat că un asemenea capăt de cerere este inadmisibil.

90 În subsidiar, Comisia susține că cererea de despăgubire trebuie respinsă ca fiind nefondată, având în vedere că niciuna dintre cele trei condiții impuse de jurisprudență nu este îndeplinită în cauza de față.

Aprecierea Tribunalului

91 Potrivit unei jurisprudențe consolidate, temeinicia unei acțiuni în despăgubire introduse pe baza articolului 288 al doilea paragraf CE este supusă întrunirii mai multor condiții, și anume nelegalitatea comportamentului imputat instituției, caracterul real al prejudiciului și existența unei legături de cauzalitate între conduita invocată și prejudiciul pretins (Hotărârea Curții din 29 septembrie 1982, Oleifici Mediterranei/CEE, 26/81, Rec., p. 3057, punctul 16, și Hotărârea Tribunalului din 11 iulie 1996, International Procurement Services/Comisia, T-175/94, Rec., p. II-729, punctul 44). În cazul în care una dintre aceste condiții nu este îndeplinită, acțiunea trebuie să fie respinsă în totalitate, fără a fi necesară examinarea celorlalte condiții (Hotărârea Curții din 15 septembrie 1994, KYDEP/Consiliul și Comisia, C-146/91, Rec., p. I-4199, punctele 19 și 81, și Hotărârea Tribunalului din 20 februarie 2002, Förde-Reederei/Consiliul și Comisia, T-170/00, Rec., p. II-515, punctul 37).

92 În cauza de față, s-a arătat deja în cadrul examinării cererii de anulare că decizia atacată nu este viciată de nicio nelegalitate.

93 În consecință, întrucât nu este îndeplinită condiția privind nelegalitatea conduitei imputate Comisiei, cererea de despăgubire trebuie respinsă ca fiind nefondată, fără a fi necesară pronunțarea asupra admisibilității acesteia.

Cu privire la cheltuielile de judecată

94 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv a celor efectuate în procedura măsurilor provizorii, conform concluziilor formulate de Comisie.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a cincea)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Obligă Antwerpse Bouwwerken NV la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv a celor efectuate în procedura măsurilor provizorii în cauza T-195/08 R.

Vilaras Prek Ciucă

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 10 decembrie 2009.

Semnături